

Rozhodnutí Krajského soudu v Uherském Hradišti ze dne 1. 11. 1955, sp. zn. 4 Co 813/55

Číslo: 3/1957

Právní věta:

K platnosti závěti podle § 543 obč. zák. se nevyžaduje součinnosti pisatele. Ustanovení § 547 obč. zák., že pisatelem nesmí být dědic nebo osoba jemu blízká, platí jen tam, kde je součinností pisatele třeba, tedy nikoli při zřízení závěti podle § 543 obč. zák.

Soud: Krajský soud v Uherském Hradišti

Datum rozhodnutí: 01.11.1955

Spisová značka: 4 Co 813/55

Číslo rozhodnutí: 3

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dědic - ze závěti, Závěť

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Zůstavitelka učinila dne 6. ledna 1955 písemné poslední pořízení, kterým ustanovila žalovaného dědicem svého veškerého nemovitého i movitého majetku. Žalobce se domáhá zjištění, že toto poslední pořízení není platné a že žalovaný má vydat všechny věci patřící do dědictví, příp. nahradit jejich hodnotu.

Lidový soud v Uh. Brodě vyhověl žalobě. Zjistil, že sice při sepsání závěti byly splněny všechny zákonné náležitosti podle § 543 obč. zák., má ale za to, že závěť je přesto neplatná podle § 547 obč. zák. proto, že její pisatelkou byla manželka dědice, žalovaného.

Krajský soud vyhověl odvolání žalovaného a žalobu zamítl. K otázce, o kterou jde, uvedl

v odůvodnění:

Závěr lidového soudu, že k platnosti posledního pořízení zůstavitelky nebylo potřebí zachovat náležitosti podle § 544 obč. zák. a že postačilo, když bylo postupováno podle § 543 obč. zák. je správný. Lidový soud také správně a ve shodě se zjištěnými skutečnostmi dospěl k závěru, že náležitosti závěti podle § 543 obč. zák. byly zachovány. Z jeho zjištění plyne, že zůstavitelka přede dvěma současně přítomnými svědky, kteří k tomuto účelu byli výslovně požádáni, listinu s její

poslední vůlí vlastní rukou podepsala a také výslovně prohlásila, že listina obsahuje její poslední vůli. Zejména nutno souhlasit s tím, že zákon nepožaduje, aby při výslovném prohlášení o shodě obsahu listiny s poslední vůlí pořizovatelky bylo použito slova zákona. Stačí, je-li z jejího projevu nepochybně tato skutečnost zřejmá. Proto nutno posuzovat prokázané výroky zůstavitelky, které pronesla po tom, když si listinu přečetla a pak znovu, když ji podepsala, totiž, že je to tak správné, že je to dobré, že si to tak přála, za výslovné prohlášení ve smyslu tohoto zákonného ustanovení. Z jejich obsahu nic jiného neplyne ani nelze dovodit jakoukoli pochybnost o tom, že jimi projevila zřetelně a jasně, že podepsaná listina obsahuje její poslední vůli. Platnosti závěti nepřekáží zde však ani ustanovení § 547 obč. zák., podle něhož závěti povolaný dědic a osoby jemu blízké nemohou při zřízení závěti působit jako úřední osoby, svědci, pisatelé, tlumočníci nebo předčitatelé. K platnosti posledního porřízení podle § 543 obč. zák. se nepožaduje totiž součinnosti pisatele a ustanovení to o pisateli ani nemluví. Není toho také třeba. Zřízením závěti podle § 543 obč. zák. je rozumět jen akt, při kterém pořizovatel o závěti, kterou nenapsal vlastní rukou, kterou však vlastní rukou podepsal, přede dvěma svědky současně přítomnými výslovně prohlašuje, že obsahuje jeho poslední vůli. K tomuto aktu, k němuž bude ovšem náležet i podepsání závěti svědky, nenáleží již seps listiny obsahující poslední vůli pořizovatele. Listina ta může být vyhotovena a připravena již dříve. Pisatele, který by působil při zřízení závěti podle § 543 obč. zák. není vůbec zapotřebí a proto ho také toto zákonné ustanovení ani nezná.

Závěť, která je svědkům předložena k podpisu, a o které pořizovatel prohlásí, že obsahuje jeho poslední vůli, může být napsána i samotným pořizovatelem, ovšem jinak než písmem vlastní rukou, tedy na př. na psacím stroji anebo na fotokopii vlastnoručně napsané listiny. Může ji napsat také osoba jiná, tedy kdokoli jiný, tudíž i závěti povolaný dědic nebo osoba jemu blízká. Zákon nepřisuzuje zde žádný význam tomu, kdo poslední porřízení napsal. To je pro posouzení platnosti závěti zcela nerozhodné.

O správnost testamentu a nezávadnosti obsahu a projevu vůle pořizovatelovy dbá zákon předepsáním náležitostí podle § 543 obč. zák. Dva současně přítomné svědky, kteří závěť podepíší a před nimiž pořizovatel výslovně prohlásí, že závěť obsahuje jeho poslední vůli, považuje zákon za postačitelou ochranu zůstavitelovy vůle proti zneužití, k němuž by snad mohlo dojít proto, že u závěti podle § 543 obč. zák. požaduje zákon jen vlastnoruční podpis pořizovatele. Proto též podle § 547 obč. zák. závěti povolaný dědic nemůže ani při závěti podle § 543 obč. zák. působit jako svědek.

Vylučuje-li ustanovení § 547 obč. zák. pod neplatností závěti jako pisatele určité osoby, pak může to být jen při takové formě závěti psané cizí rukou, k jejímuž zřízení je podle zákona potřebí součinnosti pisatele. Součinnost pisatele je nutná u závěti sepsané podle § 544 obč. zák. Je to zřejmo vzhledem k nutnosti toho, aby byla dána dostatečná záruka, že zápis obsahuje skutečnost poslední vůli pořizovatele, který nemá možnost přechíst nebo podepsat to, co bylo napsáno.

Jestliže tedy lidový soud žalobě na zjištění neplatnosti závěti vyhověl proto, že manželka žalovaného jako testamentárního dědice byla pisatelkou závěti, pak je jeho rozsudek v rozporu se zákonem a nesprávný.

Toto stanovisko bylo schváleno usnesením občanskoprávního kolegia nejvyššího soudu pod 1 Ec 133/56.